

משנה - פסחים

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#)

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה י משנה יא

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

אור לארבעה עשר, בודקין את החמץ לאור הנר. כל מקום **ג** שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה. ולמה אמרו שתי שורות במרתף, מקום שמכניסין בו חמץ. בית שמאי אומרים, שתי שורות על פני כל המרתף. ובית הלל אומרים, שתי שורות החיצונות שהן העליונות:

ב

משנה

-

א

פרק

אין חוששין שמא גררה חלדה מבית לבית וממקום למקום, דאם כן,

מחצר לחצר ומעיר לעיר, אין לדבר סוף:

פרק א - משנה ג

רבי יהודה אומר, בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר שחרית ובשעת הבעור. וחכמים אומרים, לא בודק אור ארבעה עשר, יבדק בארבעה עשר. לא בודק בארבעה עשר, יבדק בתוך המועד. לא בודק בתוך המועד, יבדק לאחר המועד. ומה שמשייר {ט}, יניחנו בצנעא, כדי שלא {י} יהא צריך בדיקה אחריו:

פרק א - משנה ד

רבי מאיר אומר, אוכלין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. ורבי יהודה אומר, אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש:

פרק א - משנה ה

ועוד אמר רבי יהודה, שתי חלות של תודה פסולות מנחות על גג האצטבא. כל זמן שמנחות, כל העם אוכלים. נטלה אחת, תולין, לא אוכלין ולא שורפין. נטלו שתיהן, התחילו כל העם שורפין. רבן גמליאל אומר, חליו נאכלין כל ארבע, ותרומה כל חמש, ושורפין בתחלת שש:

פרק א - משנה ו

רבי חנינא סגן הכהנים אומר, מימיהם של כהנים לא נמנעו מלשרף את

הַבֶּשֶׁר שֶׁנִּטְמָא בְּוֹלַד הַטְּמֵאָה עִם הַבֶּשֶׁר שֶׁנִּטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה, אֵף עַל פִּי שְׂמוּסִיפִין טְמֵאָה עַל טְמֵאָתוֹ. הוֹסִיף רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר, מִימֵיהֶם שֶׁל כְּהֻנִּים לֹא נִמְנְעוּ מִלְּהַדְלִיק אֶת הַשֶּׁמֶן שֶׁנִּפְסַל בְּטָבוּל יוֹם בֶּנֶר שֶׁנִּטְמָא בְּטֵמָא מֵת [יד], אֵף עַל פִּי שְׂמוּסִיפִין טְמֵאָה עַל טְמֵאָתוֹ:

פרק א - משנה ז

אָמַר רַבִּי מֵאִיר, מִדְּבַרְיָהֶם לְמַדְנֵנוּ, שֶׁשׂוֹרְפִין תְּרוּמָה טְהוֹרָה עִם הַטְּמֵאָה בְּפֶסַח. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אֵינָהּ הִיא הַמִּדָּה. וּמוֹדִים רַבִּי אֶלְעִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁשׂוֹרְפִין זֶה לְעֶצְמָהּ וְזֶה לְעֶצְמָהּ. עַל מֵה נִחְלָקוּ, עַל הַתְּלוּיָה וְעַל הַטְּמֵאָה, שֶׁרַבִּי אֶלְעִיעֶזֶר אוֹמֵר, תִּשְׂרַף זֶה לְעֶצְמָהּ וְזֶה לְעֶצְמָהּ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, שְׂתִיחֶן כְּאַחַת:

פרק ב

פרק ב - משנה א

כָּל שְׁעָה שֶׁמִּתֵּר [א] לֶאֱכֹל, מֵאֲכִיל לְבִהְמָה לַחֲיָה וְלַעוֹפוֹת, וּמוֹכְרוֹ לְנֹכְרִי, וּמִתֵּר בִּהְנֵאתוֹ. עֶבֶר זְמַנּוֹ, אֶסוּר בִּהְנֵאתוֹ, וְלֹא יִסִּיק בּוֹ תַנּוּר וְכִירִים. רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמֵר, אֵין בְּעוֹר חֲמִץ אֶלָּא שְׂרָפָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, אֵף מְפָרֵר וְזוֹרָה לְרוּחַ אוֹ מִטִּיל לֵאִם [ב]:

פרק ב - משנה ב

חֲמֵץ שֶׁל נֶכְרִי שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח, מִתֵּר בַּהֲנָאָה. וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲסוּר בַּהֲנָאָה.
שְׁנַאֲמַר (שמות) (ג) לֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֵר:

פרק ב - משנה ג

נֶכְרִי שֶׁהִלְוֶה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֲמֵצוֹ, אַחֲרֵי הַפֶּסַח מִתֵּר בַּהֲנָאָה. וְיִשְׂרָאֵל
שֶׁהִלְוֶה {ט} אֶת הַנֶּכְרִי עַל חֲמֵצוֹ, אַחֲרֵי הַפֶּסַח אֲסוּר בַּהֲנָאָה. חֲמֵץ שֶׁנִּפְלָה
עָלָיו מִפֶּלֶת, הֵרִי הוּא כְּמִבְעָר. רַבּוֹן שֶׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל {י} אוֹמֵר, כָּל שֶׁאִין
הַכֶּלֶב יָכוֹל לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו:

פרק ב - משנה ד

הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֲמֵץ בְּפֶסַח בְּשׁוּגְגַת, מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. בְּמִזִּיד, פְּטוּר
מִתְּשֻׁלוּמִים וּמִדְּמִי עֲצִים:

פרק ב - משנה ה

אֵלוּ דְבָרִים שֶׁאֵדָם יוֹצֵא בָּהֶן יָדֵי חוֹבְתוֹ בְּפֶסַח, בְּחֹטִים, בְּשִׁעוּרִים, בְּכִסְמִין
וּבְשִׁיפוֹן וּבְשִׁבְלֵת שׁוּעַל. וְיוֹצֵאִין בְּדָמָאֵי וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ,
וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדוּ, וְהַכֹּהֲנִים בְּחֵלֶה וּבְתְרוּמָה. אֲבָל לֹא בְּטָבֵל,
וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי {טו} וְהַקֹּדֶשׁ
שֶׁלֹּא נִפְדוּ. חֲלוֹת תּוֹדָה וְרִקִּיקֵי נְזִיר, עֲשָׂאֵן לְעֶצְמוֹ, אִין יוֹצֵאִין בָּהֶן. עֲשָׂאֵן
לְמִכָּר בְּשׁוּק, יוֹצֵאִין בָּהֶן:

פרק ב - משנה ו

וְאֵלוּ יִרְקוֹת שְׂאֵדָם יוֹצֵא בָהֶן יָדֵי חוֹבְתוֹ {טו} בְּפֶסַח, בַּחֲזָרָת וּבְעֵלְשֵׁין וּבִתְמֻכָּא וּבְחֶרְחִבִּינָה וּבְמָרוֹר. יוֹצֵאִין בָּהֶן בֵּין לַחִין בֵּין יִבְשֵׁין, אֲבָל לֹא כְבוּשֵׁין וְלֹא שְׁלוּקִין וְלֹא מִבְּשָׁלִין. וּמִצְטָרְפִין לְכַזֵּית. וְיוֹצֵאִין בְּקִלְח שְׁלֵהֶן, וּבְדַמַּי {יח}, וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְרוּמָתוֹ, וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ:

פרק ב - משנה ז

אִין שׁוֹרִין אֶת הַמֶּרְסָן לְתַרְנַגּוּלִים, אֲבָל חוֹלְטִין. הָאִשָּׁה לֹא תִשְׂרָה אֶת הַמֶּרְסָן שֶׁתּוֹלִיד בְּיָדָהּ לְמַרְחָץ, אֲבָל שֶׁפָּה הִיא בְּבִשְׂרָה יָבֵשׁ. לֹא יִלְעַס אָדָם חֶטִין וְיִנִּיחַ עַל מִכְתּוֹ בְּפֶסַח, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחַמֵּיצוֹת {כ}:

פרק ב - משנה ח

אִין נוֹתְנִין קֶמַח לְתוֹךְ הַחֶרְסֶת אוֹ לְתוֹךְ הַחֶרְדֵּל, וְאִם נָתַן, יֹאכַל מִיָּד, וְרַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר. אִין מִבְּשָׁלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא בְּמִשְׁקִין וְלֹא בְּמֵי פְרוֹת, אֲבָל סָכִין וּמִטְבִּילִין {כג} אוֹתוֹ בָּהֶן. מִי תִשְׁמִישׁוּ שֶׁל נְחֹתוֹם, יִשְׁפְּכוּ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחַמֵּיצִין:

פרק ג

פרק ג - משנה א

אלו עוברין בפסח, כפתח הבבלי, ושכר המדי, וחמץ האדומי, וזתום המצרי, וזומן של צבעים **ה**, ועמילן של טבחים, וקולן של סופרים. רבי אליעזר אומר, אף תכשיטי נשים. זה הכלל **ו**, כל שהוא ממין דגן, הרי זה עובר בפסח. הרי אלו באזקה, ואין בהן משום פרת:

פרק ג - משנה ב

בצק שבסדקי ערבה, אם יש כזית במקום אחד, חיב לבער. ואם לא, בטל במעוטו. וכן לענין הטמאה, אם מקפיד עליו, חוצץ. ואם רוצה בקיומו, הרי הוא כערבה. בצק החרש, אם יש פיוצא בו שהחמיץ, הרי זה אסור:

פרק ג - משנה ג

כיצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב, רבי אליעזר אומר, לא תקרא לה שם עד שתאפה. רבי יהודה בן בתירא אומר, תטיל בצונן **יב**. אמר רבי יהושע, לא זה הוא חמץ שמזקרים עליו בבל יראה ובבל ימצא, אלא מפרשתה ומנחתה עד הערב, ואם החמיצה, החמיצה:

פרק ג - משנה ד

רבו גמליאל אומר, שלש נשים לשות כאחת ואופות בתנור אחד, זו אחר זו. וחכמים אומרים, שלש נשים עוסקות בבצק, אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה. רבי עקיבא אומר, לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל התנורים שוין. זה הכלל, תפח, תלטש בצונן:

פרק ג - משנה ה

שָׂאֵר, וְשָׂרֵף, וְהֵאֻכְלוּ פְטוּר. סְדוּק, וְשָׂרֵף, וְהֵאֻכְלוּ חֵיב כֶּרֶת. אֵיזָהוּ שָׂאֵר, כְּקִרְנֵי חֲגָבִים. סְדוּק, שֶׁנִּתְעַרְבוּ סְדָקָיו זֶה בָּזֶה, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים, זֶה וְזֶה, הֵאֻכְלוּ חֵיב כֶּרֶת. וְאֵיזָהוּ שָׂאֵר, כָּל שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו כְּאֵדָם שֶׁעָמְדוּ שֶׁעָרוּתָיו:

פרק ג - משנה ו

אַרְבַּעַה עָשָׂר שָׁחַל לְהִיּוֹת בְּשֶׁבֶת, מִבְּעָרִים אֶת הַכֹּל מִלְּפָנֵי הַשֶּׁבֶת, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים, בְּזִמְנָן. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּר צְדוּק אֹמֵר, תְּרוּמָה מִלְּפָנֵי הַשֶּׁבֶת, וְחֵלִין בְּזִמְנָן:

פרק ג - משנה ז

הַהוֹלֵךְ לְשַׁחַט אֶת פֶּסַח, וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ, וְלֶאֱכֹל סְעֻדַת אַרְוִיסִין בְּבֵית חָמִיו, וְנִזְכָּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵמֶץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, אִם יָכוֹל לְחַזֵּר וְלִבְעֹר וְלְחַזֵּר לְמִצּוֹתוֹ, יִחְזֹר וְיִבְעֹר. וְאִם לֹא, מִבִּטְלוֹ בְּלָבוֹ. לְהַצִּיל מִן הַנִּזְכָּרִים, וּמִן הַנֶּהָר, וּמִן הַלְּסָטִים, וּמִן הַדִּלְקָה, וּמִן הַמַּפְלֵת, יִבְטֹל בְּלָבוֹ. וְלִשְׁבֵּת שְׁבִיתַת הָרְשׁוּת, יִחְזֹר מִיָּד:

פרק ג - משנה ח

וְכֵן מִי שֶׁיֵּצֵא מִירוּשָׁלַיִם וְנִזְכָּר שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ בֶּשֶׂר קֹדֶשׁ, אִם עָבַר צוֹפִים, שׁוֹרְפוֹ בְּמִקְוָמוֹ. וְאִם לֹא, חוֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ לְפָנֵי הַבֵּיָרָה מְעַצֵּי הַמַּעְרָכָה. וְעַד כַּמָּה הֵן חוֹזְרִין, רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר, זֶה וְזֶה בְּכַבִּיצָה. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, זֶה וְזֶה

בְּכִזֵּית. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, בְּשֵׁר קִדְשׁ בְּכִזֵּית, וְחֻמֶץ בְּכִבְיָצָה:

ד

פרק

א

משנה

-

ד

פרק

מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלֶאכָה בְּעֶרְבֵי פְסָחִים עַד חֲצוֹת [א], עוֹשִׂין. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת, אֵין עוֹשִׂין. הַהוֹלֵךְ מִמְּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמְקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין, אוֹ מִמְּקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמְקוֹם שֶׁעוֹשִׂין, נוֹתֵנִין עָלָיו חֻמְרֵי מְקוֹם שִׁיָּצָא מִשָּׁם וְחֻמְרֵי מְקוֹם שֶׁהֵלֵךְ לָשָׁם. וְאֵל יִשְׁנֶה אָדָם, מִפְּנֵי הַמַּחְלָקָת:

ב

משנה

-

ד

פרק

כִּיּוֹצֵא בּוֹ, הַמוֹלִיךְ פְּרוֹת שְׁבִיעִית מִמְּקוֹם שֶׁכָּלוּ לְמְקוֹם שֶׁלֹא כָלוּ, אוֹ מִמְּקוֹם שֶׁלֹא כָלוּ לְמְקוֹם שֶׁכָּלוּ, חֻב [ב] לְבַעַר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אוֹמְרִים לוֹ, צֹא וְהִבֵּא לָךְ אֶף אֶתָּה:

ג

משנה

-

ד

פרק

מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְמַכֵּר בְּהֵמָה דָּקָה לְגוֹזִים, מוֹכְרִין. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לְמַכֵּר, אֵין מוֹכְרִין. וּבְכָל מְקוֹם אֵין מוֹכְרִין לָהֶם בְּהֵמָה גִּסָּה, עֲגָלִים וְסִיָּחִים שְׁלֵמִין וְשְׁבוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בְּשְׁבוּרָה. בֶּן בְּתִירָה מַתִּיר בְּסוּס:

פרק ד - משנה ד

מקום שנהגו לאכול צלי בלילי פסחים, אוכלין. מקום שנהגו שלא לאכול, אין אוכלין. מקום שנהגו להדליק את הנר בלילי יום הכפורים, מדליקין. מקום שנהגו שלא להדליק, אין מדליקין. ומדליקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ובמבואות האפלים, ועל גבי החולים:

פרק ד - משנה ה

מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב, עושין. מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה, אין עושין. ובכל מקום תלמידי חכמים בטלים. רבן שמעון בן גמליאל אומר, לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם. וחכמים אומרים, ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, ובגליל לא היו עושין כל עקר. והלילה, בית שמאי אוסרין, ובית הלל מתירין עד הנץ החמה:

פרק ד - משנה ו

רבי מאיר אומר, כל מלאכה שהתחיל בה קדם לארבעה עשר, גומרה בארבעה עשר **[יג]**. אבל לא יתחיל בה בתחלה בארבעה עשר, אף על פי שיכול לגמרה. וחכמים אומרים, שלש אמוניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, ואלו הן, החיטים, הספרים והכובסין. רבי יוסי בר יהודה אומר, אף הרצענים:

פרק ד - משנה ז

מושיבין שובכין לתרנגולים בארבעה עשר **[יד]**. ותרנגלת שפרחה,

מחזירין אותה למקומה. ואם מתה, מושיבין אחרת תחתיה. גורפין מתחת רגלי בהמה בארבעה עשר, ובמועד מסלקין לצדדיו. מוליכין ומביאין פלים מבית האמן, אף על פי שאינם לצרף המועד:

פרק ד - משנה ח

ששה דברים עשו אנשי יריחו, על שלשה מחו בידם, ועל שלשה לא מחו בידם. ואלו הן שלא מחו בידם, מרכיבין דקלים כל היום, וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין **יז** לפני העמר **יח**, ולא מחו בידם. ואלו שמחו בידם, מתירין גמזיות של הקדש, ואוכלין מתחת הנשרים בשבת, ונותנים פאה לירק, ומחו בידם חכמים:

פרק ד - משנה ט

ששה דברים עשה חזקיה המלך, על שלשה הודו לו, ועל שלשה לא הודו לו. גרר עצמות אביו **כ** על מטה של חבלים, והודו לו. כיתת נחש הנחשת, והודו לו. גנז ספר רפואות, והודו לו. על שלשה לא הודו לו, קצץ דלתות של היכל ושיגרו למלך אשור, ולא הודו לו **כג**. סתם מי גיחון **כד** העליון, ולא הודו לו. עבר ניסן בניסן, ולא הודו לו:

פרק ה

פרק ה - משנה א

תמיד נשחט בשמנה ומחצה וקרב בתשע ומחצה. בערבי פסחים נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמנה ומחצה, בין בחל בין בשבת. חל ערב פסח להיות בערב שבת, נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה, והפסח אחריו:

פרק ה - משנה ב

הפסח ששחטו שלא לשמו, וקבל והלך וזרק שלא לשמו, או לשמו ושלא לשמו, או שלא לשמו ולשמו, פסול. כיצד לשמו ושלא לשמו, לשם פסח ולשם שלמים. שלא לשמו ולשמו, לשם שלמים ולשם פסח:

פרק ה - משנה ג

שחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו **[ו]**, לערלים ולטמאים, פסול. לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא למנויו, למולים ולערלים, לטמאים ולטהורים, פשר. שחטו קדם חצות, פסול, משום שפאמר (שמות יב) בין הערבים. שחטו קדם לתמיד **[ז]**, פשר, ובלבד שיהא אחד ממרס בדמו עד שיזרק דם התמיד. ואם נזרק, פשר:

פרק ה - משנה ד

השוחט את הפסח על החמץ, עובר בלא תעשה. רבי יהודה אומר, אף התמיד. רבי שמעון אומר, הפסח בארבעה עשר, לשמו חיב, ושלא לשמו פטור. ושאר כל הזבחים, בין לשמן ובין שלא לשמן, פטור. ובמועד, לשמו פטור, ושלא לשמו חיב, ושאר כל הזבחים **[יג]**, בין לשמן ובין שלא לשמן, חיב, חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה:

פרק ה - משנה ה

הפסח נשחט בשלש בתות, שנאמר ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל, (שמות יב) קהל ועדה וישראל. נכנסה כת הראשונה, נתמלאת העזרה, נעלו דלתות העזרה. תקעו, הריעו ותקעו. הכהנים עומדים שורות שורות, ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב. שורה שפלה כסף כסף, ושורה שפלה זהב זהב. לא היו מערבין. ולא היו לבזיכין שולים, שפא יניחום ויקרש [יז] הדם:

פרק ה - משנה ו

שחט ישראל וקבל הפהו, נוטנו לחברו וחברו לחברו, ומקבל את המלא ומחזיר את הריקון. כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד:

פרק ה - משנה ז

יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שנייה. יצתה שנייה, נכנסה שלישית. כמעשה הראשונה כך מעשה השנייה והשלישית. קראו את ההלל [יט]. אם גמרו שנו, ואם שנו שלשו, אף על פי שלא שלשו [כ] מימיהם. רבי יהודה אומר, מימיהם של כת שלישית לא הגיע לאהבתי כי ישמע ה', מפני שעמה מעטין:

פרק ה - משנה ח

כמעשהו בחל כך מעשהו בשבת, אלא שהכהנים [כא] מדיחים את העזרה שלא ברצון חכמים [כב]. רבי יהודה אומר, כוס הנה ממלא מים

התעלבות, זרקו זריקה אחת על גבי המזבח, ולא הודו לו חכמים:

פרק ה - משנה ט

פיצד תולין ומפשיטין, אנקליות של ברזל היו קבועים בכתלים ובעמודים, שבהן תולין ומפשיטין. וכל מי שאין לו מקום לתלות ולהפשיט, מקלות דקים חלקים היו שם, ומניח על כתפו ועל כתף חברו, ותולה ומפשיט. רבי אליעזר אומר, ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מניח ידו **[כד]** על כתף חברו, ויד חברו על כתפו, ותולה ומפשיט:

פרק ה - משנה י

קרעו והוציא אמוריו, נתנו במגיס והקטירן **[כה]** על גבי המזבח. יצתה כת ראשונה וישבה לה בהר הבית, שניה בחיל, והשלישית במקומה עומדת. חשכה, יצאו וצלו את פסחיהן:

פרק ו

פרק ו - משנה א

אלו דברים בפסח דוחין את השבת, שחיטתו וזריקת דמו **[א]** ומחוי קרביו והקטר חלביו **[ב]**. אבל צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין את השבת. הרפבתו והבאתו מחוץ לתחום, ונתייכת יבלתו, אין דוחין את השבת. רבי

פרק ו - משנה ב

אמר רבי אליעזר, והלא דין הוא, מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת, אלו שהן משום שבות לא ידחו את השבת. אמר לו רבי יהושע, יום טוב יוכיח, שהתירו בו משום מלאכה, ואסור בו משום שבות. אמר לו רבי אליעזר, מה זה, יהושע, מה ראיה רשות למצוה {ו}. השיב רבי עקיבא ואמר, הוצאה תוכיח, שהיא מצוה והיא משום שבות ואינה דוחה את השבת, אף אפה אל תתמה על אלו, שאף על פי שהן מצוה והן משום שבות, לא ידחו את השבת. אמר לו רבי אליעזר, ועליה אני דן, ומה אם שחיטה שהיא משום מלאכה, דוחה את השבת, הוצאה שהיא משום שבות, אינו דין שדוחה את השבת. אמר לו רבי עקיבא, או חלופי, מה אם הוצאה שהיא משום שבות, אינה דוחה את השבת, שחיטה שהיא משום מלאכה, אינו דין שלא תדחה את השבת. אמר לו רבי אליעזר, עקיבא, עקרת מה שכתוב בתורה, בין הערבים במעדו (במדבר ט), בין בחל בין בשבת. אמר לו, רבי, הבא לי מועד לאלו כמועד לשחיטה. כלל אמר רבי עקיבא, כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת, אינה דוחה את השבת. שחיטה שאי אפשר לעשותה מערב שבת, דוחה את השבת:

פרק ו - משנה ג

אימתי מביא חגיגה עמו, בזמן שהוא בא בחל, בטהרה ובמעט. ובזמן שהוא בא בשבת, במרבה ובטמאה, אין מביאין עמו חגיגה:

פרק ו - משנה ד

חגיגה היתה באה מן הצאן, מן הבקר, מן הכבשים ומן העזים, מן

הזכרים ומן הנקבות. ונאכלת לשני ימים ולילה אחד:

פרק ו - משנה ה

הפסח ששחטו שלא לשמו **[יא]** בשבת, חייב עליו חטאת. ושאר כל הזבחים ששחטן לשום פסח, אם אינן ראויין, חייב. ואם ראויין הן, רבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר. אמר רבי אליעזר, מה אם הפסח שהוא מתיר לשמו, כששנה את שמו, חייב, זבחים שהן אסורין לשמן, כששנה את שמן, אינו דין שיהא חייב. אמר לו רבי יהושע, לא, אם אמרת בפסח, ששנהו לדבר אסור, תאמר בזבחים, ששנן לדבר המתיר. אמר לו רבי אליעזר, אמורי צבור יוכיחו, שהן מתרין לשמן, והשוחט לשמן, חייב. אמר לו רבי יהושע, לא, אם אמרת באמורי צבור שיש להן קצבה **[יב]**, תאמר בפסח שאין לו קצבה. רבי מאיר אומר, אף השוחט לשם אמורי צבור,

פרק ו - משנה ו

שחטו שלא לאוכליו ושלא למנוייו, לערליו ולטמאין, חייב. לאוכליו ושלא לאוכליו, למנוייו ושלא למנוייו, למולין ולערליו, לטהורים ולטמאים, פטור. שחטו ונמצא בעל מום, חייב. שחטו ונמצא טרפה בסתר, פטור. שחטו ונודע שמשכו הבעלים את ידם, או שמתו או שנטמאו, פטור, מפני ששחט

פרק ז

פרק ז - משנה א

כיצד צולין את הפסח, מביאין שפוד של רמון, תוחבו מתוך פיו [ב] עד בית נקובתו, ונותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו, דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, כמין בשול הוא זה, אלא תולין חוצה לו:

פרק ז - משנה ב

אין צולין את הפסח לא על השפוד ולא על האסקלא. אומר רבי צדוק, מעשה ברבן גמליאל שאמר לטבי עבדו, צא וצלה לנו את הפסח על האסקלא. נגע בחרסו של תנור, יקלף את מקומו. נטף מרטבו על החרס וחזר עליו, יטל את מקומו. נטף מרטבו על הסלת, יקמץ את מקומו:

פרק ז - משנה ג

סכו בשמן תרומה, אם חבורת כהנים, יאכלו. אם ישראל, אם חי הוא, ידיחנו [ז]. ואם צלי הוא, יקלף [ח] את החיצון. סכו בשמן של מעשר שני, לא יעשנו דמים על בני חבורה, שאין פודין מעשר שני בירושלים:

פרק ז - משנה ד

חמשה דברים באין בטמאה ואינן נאכלין בטמאה. העמר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, וזבחי שלמי צבור, ושעירי ראשי חדשים. הפסח שבא בטמאה, נאכל בטמאה, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה:

פרק ז - משנה ה

נטמא הבשר והחלב קים, אינו זורק את הדם. נטמא החלב והבשר קים, זורק את הדם. ובמקדשיו אינו כן, אלא אף על פי שנטמא הבשר והחלב קים, זורק את הדם:

פרק ז - משנה ו

נטמא קהל או רבו, או שהיו הפהנים טמאים **[זט]** והקהל טהורים, יעשה בטמאה. נטמא מעוט הקהל, הטהורין עושין את הראשון, והטמאין עושין את השני:

פרק ז - משנה ז

הפסח שנזרק דמו, ואחר כך נודע שהוא טמא, הציץ מרצה. נטמא הגוף, אין הציץ מרצה, מפני שאמרו, הנזיר ועושה פסח, הציץ מרצה על טמאת הדם, ואין הציץ מרצה על טמאת הגוף. נטמא טמאת התהום, הציץ מרצה:

פרק ז - משנה ח

נטמא שלם או רבו, שזרפין אותו לפני הבירה מעצי המערכה **[יט]**. נטמא מעוטו, והנותר, שזרפין אותו בחצרותיהן או על גגותיהן מעצי עצמן. הציקנין שזרפין אותו לפני הבירה, בשביל להנות מעצי המערכה:

פרק ז - משנה ט

הפסח שִׁצָא או שִׁנְטָמָא, וְשָׂרְף מִיָּד. נְטָמָאוּ הַבְּעָלִים או שְׁמֵתוּ, תְּעַבֵּר צוּרְתוֹ וְיִשָּׂרְף בְּשֵׁשֶׁה עָשָׂר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אָמַר, אַף זֶה יִשָּׂרְף מִיָּד, לְפִי שְׂאִין לוֹ אוֹכְלִין:

פרק ז - משנה י

הַעֲצֻמוֹת, וְהַגִּידִין, וְהַנּוֹתֵר, וְשָׂרְפוּ בְּשֵׁשֶׁה עָשָׂר. חָל שֵׁשֶׁה עָשָׂר לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת **[כג]**, וְשָׂרְפוּ בְּשַׁבְּעָה עָשָׂר, לְפִי שְׂאִינּוּ דוֹחִין לֹא אֶת הַשַּׁבַּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה יא

כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׂוֹר הַגָּדוֹל, יֵאָכֵל בְּגֵדֵי הָרֶדֶד, וְרֵאשֵׁי כְּנָפִים וְהַסְּחוּסִים. הַשׁוֹבֵר אֶת הָעֶצֶם בְּפֶסַח הַטְּהוֹר, הָרִי זֶה לֹקֵה אֲרַבְּעִים. אֲבָל הַמּוֹתִיר בְּטְהוֹר **[כה]** וְהַשׁוֹבֵר בְּטָמֵא, אֵינּוּ לֹקֵה אֶת הָאֲרַבְּעִים:

פרק ז - משנה יב

אֲבָר שִׁצָא **[כו]** מִקְצָתוֹ, חוֹתֵךְ עַד שְׁמַגִּיעַ לְעֶצֶם, וְקוֹלֵף עַד שְׁמַגִּיעַ לְפָרֶק, וְחוֹתֵךְ **[כז]**. וּבִמְקַדְּשֵׁין קוֹצֵץ בְּקוֹפִיץ, שְׂאִין בּוֹ מְשׁוּם שְׁבִירַת הָעֶצֶם. מִן הָאֵגֶף וְלִפְנֵים כָּלִפְנֵים **[כט]**, מִן הָאֵגֶף וְלַחוּץ כָּלִחוּץ. הַחֲלוּנוֹת וְעַבֵי הַחוּמָה, כָּלִפְנֵים:

פרק ז - משנה יג

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד, אֵלוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין, וְאֵלוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין, וְהִמָּחֵם בְּאִמְצָע. וְכִשְׁהִשְׁמַשׁ עוֹמֵד לְמִזְג, קוֹפֵץ אֶת פְּיוֹ וּמְחַזֵּיר אֶת פְּנָיו עַד שֶׁמִּגִּיעַ אֶצֶל חֲבוּרָתוֹ וְאוֹכֵל. וְהַפְּלָה, הוֹפְכֵת פְּנֵיהָ וְאוֹכֵלֶת:

פרק ח

פרק ח - משנה א

הָאִשָּׁה בְּזִמְנָן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ, שֹׁחֵט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ וְשֹׁחֵט עָלֶיהָ אָבִיהָ, תֹּאכֵל מִשָּׁל בַּעֲלָהּ. הִלָּכָה רְגַל רֵאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת [א] בְּבֵית אָבִיהָ, שֹׁחֵט עָלֶיהָ אָבִיהָ וְשֹׁחֵט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ, תֹּאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה [ב]. יְתוֹם שֶׁשֹּׁחֵטוֹ עָלָיו אֶפְטָרוֹפְסִין, יֹאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצָה [ג]. עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שֹׁתֵפִין, לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶן. מִי שֶׁחָצְיוֹ עֶבֶד וְחָצְיוֹ בֶּן חוֹרִין, לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל רַבּוֹ [ד]:

פרק ח - משנה ב

הָאוֹמֵר לַעֲבָדוֹ, צֵא וְשֹׁחֵט עָלַי אֶת הַפֶּסֶח, שֹׁחֵט גְּדִי, יֹאכֵל. שֹׁחֵט טָלָה, יֹאכֵל. שֹׁחֵט גְּדִי וְטָלָה, יֹאכֵל מִן הָרֵאשׁוֹן. שֹׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ, פִּיֹּצֵד יַעֲשֶׂה, יִשְׁחַט טָלָה וְגְדִי וַיֹּאמֶר, אִם גְּדִי אָמַר לִי רַבִּי, גְּדִי שָׁלוֹ וְטָלָה שָׁלִי. וְאִם טָלָה אָמַר לִי רַבִּי, הַטָּלָה שָׁלוֹ וְגְדִי שָׁלִי. שֹׁכַח רַבּוֹ מָה אָמַר לוֹ, שְׁנֵיהֶם יִצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרָפָה, וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסֶח שְׁנֵי:

פרק ח - משנה ג

האומר לבניו, הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכס ראשון לירושלים, כיון שהכניס הראשון ראשו ורבו, זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו. לעולם נמנין עליו עד שיהא בו כזית לכל אחד ואחד. נמנין ומושכין את ידיהו ממנו עד שישחט. רבי שמעון אומר, עד שיזרק עליו את הדם:

פרק ח - משנה ד

הממנה עמו אחרים בחלקו, רשאי בני חבורה לתן לו את שלו, והוא אוכל משלו, והן אוכלין משלהו:

פרק ח - משנה ה

זב שראה שתי ראיות, שוחטין עליו בשביעי. ראה שלש, שוחטין עליו בשמיני שלו. שומרת יום כנגד יום, שוחטין עליה בשני שלה. ראתה שני ימים, שוחטין עליה בשלישי. והזבה **{יב}**, שוחטין עליה בשמיני:

פרק ח - משנה ו

האונן, והמפקח **{יד}** את הגל, וכן מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורים, והחולה והזקן שהן יכולין לאכל כזית, שוחטין עליהן. על פלן אין שוחטין עליהן בפני עצמן, שמא יביאו את הפסח לידי פסול. לפיכך אם ארע בהן פסול, פטורין מלעשות פסח שני, חוץ מן המפקח בגל, שהוא טמא מתחלתו **{זט}**:

פרק ח - משנה ז

אין שוחטין את הפסח על היחיד, דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר **{יט}**.
אפלו חבורה של מאה שאין יכולין לאכל כזית, אין שוחטין עליהן. ואין
עושין חבורת נשים ועבדים וקטנים:

פרק ח - משנה ח

אונן טובל ואוכל את פסחו לערב, אבל לא בקדשים. השומע על מתו,
והמלקט לו עצמות, טובל ואוכל בקדשים. גר שנתגייר בערב פסח, בית
שמאי אומרים, טובל **{כד}** ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים,
הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר:

פרק ט

פרק ט - משנה א

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון, יעשה את השני.
שגג או נאנס **{א}** ולא עשה את הראשון, יעשה את השני. אם כן, למה
נאמר טמא או שהיה בדרך רחוקה, שאפלו פטורין מהכרת, ואלו חיבין
בהכרת:

פרק ט - משנה ב

איזו היא דרך רחוקה, מן המודיעים ולחוץ, וכמדתה לכל רוח, דברי רבי עקיבא. רבי אליעזר אומר, מאסקפת העזרה ולחוץ. אמר רבי יוסי, לפיכך נקוד על ה', לומר, לא מפני שרחוקה ודאי, אלא מאסקפת העזרה ולחוץ:

פרק ט - משנה ג

מה בין [ה] פסח ראשון לשני, הראשון אסור בבל יראה ובל ימצא, והשני, מצה וחמץ עמו בבית. הראשון טעון הלל באכילתו, והשני אינו טעון הלל באכילתו. זה וזה טעון הלל בעשייתו, ונאכלין עלי על מצות ומרורים, ודוחין [ז] את השבת [ח]:

פרק ט - משנה ד

הפסח שבא בטמאה, לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות ויולדות. ואם אכלו, פטורים מכרת. רבי אליעזר פוטר אף על ביאת מקדש:

פרק ט - משנה ה

מה בין פסח מצרים לפסח דורות, פסח מצרים מקחו מבעשור [י], וטעון הזאה באגדת אזוב על המשקוף ועל שתי מזוזות, ונאכל בחפזון בלילה אחד, ופסח דורות [יא] נוהג כל שבעה:

פרק ט - משנה ו

אמר רבי יהושע, שמעתי שתמורת הפסח קרבה, ותמורת הפסח אינה

קִרְבָּה, וְאִין לִי לְפָרֵשׁ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, אֲנִי אֶפְרָשׁ. הַפֶּסַח שְׁנִמְצָא קִדָּם שְׁחִיטַת הַפֶּסַח, יִרְעָה עַד שְׂסִתְּאָב, וְיִמְכַר, וְיִקַּח בְּדַמִּי שְׁלָמִים, וְכֹן תִּמְוֹרְתּוֹ. אַחֵר שְׁחִיטַת הַפֶּסַח, קָרַב שְׁלָמִים, וְכֹן תִּמְוֹרְתּוֹ:

פרק ט - משנה ז

הַמְּפָרִישׁ נִקְבָּה **[טו]** לְפִסְחוֹ אוֹ זָכַר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים, יִרְעָה **[טז]** עַד שְׂסִתְּאָב, וְיִמְכַר, וְיִפְלוֹ דָּמָיו לַנֶּדֶבָה. הַמְּפָרִישׁ פִּסְחוֹ וְיָמַת, לֹא יִבְיָאֵנוּ בְּנוֹ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח, אֶלָּא לְשֵׁם שְׁלָמִים:

פרק ט - משנה ח

הַפֶּסַח שְׁנִתְעָרַב בְּזִבְחִים, כִּלְוֹן יִרְעוּ עַד שְׂסִתְּאָבוֹ, וְיִמְכְרוּ, וְיִבְיָא בְּדַמֵּי הַיִּפָּה שְׂבֵהוֹן מִמִּין זֶה, וּבְדַמֵּי הַיִּפָּה שְׂבֵהוֹן מִמִּין זֶה, וְיִפְסִיד הַמּוֹתֵר מִבֵּיתוֹ. נִתְעָרַב בְּבִכּוּרוֹת, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים, יֹאכְלוּ:

פרק ט - משנה ט

חֲבוּרָה שְׂאָבַד פֶּסַחָהּ, וְאִמְרָה לְאַחַד, צָא וּבִקֵּשׁ וּשְׁחַט עֲלֵינוּ, וְהִלֵּךְ וּמְצָא וּשְׁחַט, וְהִם לְקָחוּ וּשְׁחֲטוּ, אִם שָׁלוֹ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן, הוּא אוֹכֵל מִשָּׁלוֹ, וְהִם אוֹכְלִים עִמּוֹ מִשָּׁלוֹ, וְאִם שָׁלְהוֹן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן, הִם אוֹכְלִין מִשָּׁלְהוֹן, וְהוּא אוֹכֵל מִשָּׁלוֹ. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ אֵיזָה מֵהוֹן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן, אוֹ שְׁשֻׁחְטוֹ שְׁנִיָּהוֹן כְּאַחַד, הוּא אוֹכֵל מִשָּׁלוֹ **[כא]**, וְהִם אֵינָם אוֹכְלִים עִמּוֹ, וּשְׁלְהוֹן יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה, וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי. אָמַר לְהוֹן, אִם אַחֲרֵיתִי, צָאוּ וּשְׁחֲטוּ עָלַי. הִלֵּךְ וּמְצָאוּ, וּשְׁחַט, וְהוֹן לְקָחוּ וּשְׁחֲטוּ, אִם שָׁלְהוֹן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן, הוֹן אוֹכְלִין מִשָּׁלְהוֹן, וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהוֹן. וְאִם שָׁלוֹ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן, הוּא אוֹכֵל מִשָּׁלוֹ, וְהוֹן אוֹכְלִין מִשָּׁלְהוֹן. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֵם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן, אוֹ שְׁשֻׁחְטוֹ שְׁנִיָּהֶם כְּאַחַד, הוֹן אוֹכְלִין מִשָּׁלְהוֹן, וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהוֹן, וּשָׁלוֹ יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה, וּפְטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי. אָמַר לְהוֹן וְאָמְרוּ לוֹ, אוֹכְלִין

כָּלֶם מִן הָרֵאשׁוֹן. וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶן נִשְׁחַט רֵאשׁוֹן, שְׁנִיָּהִם יוֹצְאִין לְבֵית הַשְּׂרָפָה. לֹא אָמַר לָהֶן וְלֹא אָמְרוּ לוֹ, אֵינֶן אַחֲרָאִין **[כב]** זֶה לָזֶה:

פרק ט - משנה י

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ **[כג]** פְּסָחִיהֶן, אֵלּוּ מוֹשְׁכֵינָן לָהֶן אֶחָד וְאֵלּוּ מוֹשְׁכֵינָן לָהֶן אֶחָד, אֶחָד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ, וְאֶחָד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ, וְכָךְ הֵם אוֹמְרִים, אִם שָׁלְנוּ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה, יָדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָף וְנִמְנִיתָ עַל שָׁלְנוּ, וְאִם שָׁלָף הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה, יָדִינוּ מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָנוּ וְנִמְנִינוּ עַל שָׁלָף. וְכֵן חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה, וְשֶׁל עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה, מוֹשְׁכֵינָן לָהֶן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה, וְכֵן הֵם אוֹמְרִים:

פרק ט - משנה יא

שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פְּסָחִיהֶם, זֶה מוֹשֵׁף לוֹ אֶחָד, וְזֶה מוֹשֵׁף לוֹ אֶחָד, זֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק, וְזֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק, זֶה בָּא אֶצֶל זֶה, וְזֶה בָּא אֶצֶל זֶה, וְכָךְ הֵם אוֹמְרִים, אִם שְׁלִי **[כד]** הוּא פֶּסַח זֶה, יָדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָף וְנִמְנִיתָ עַל שְׁלִי. וְאִם שָׁלָף הוּא פֶּסַח זֶה, יָדִי מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלִי וְנִמְנִיתִי עַל שָׁלָף:

פרק י

פרק י - משנה א

עֲרֵבֵי פְסָחִים סָמוּךְ לַמִּנְחָה, לֹא יֹאכַל אָדָם עַד שֶׁתַּחֲשֹׁךְ [ב]. וְאָפְלוּ עֲנֵי [ג]
שֶׁבִישָׂרְאֵל לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיִּסַּב. וְלֹא יִפְחֲתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, וְאָפְלוּ
מִן הַתַּמְחוּי [ד]:

פרק י - משנה ב

מְזֻגוּ [ה] לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם, וְאַחַר כֶּךָ
מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן, וְאַחַר כֶּךָ מְבָרֵךְ עַל
הַיּוֹם:

פרק י - משנה ג

הֵבִיאוּ לְפָנָיו, מְטַבֵּל בְּחֻזְרָת, עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְפִרְפֻּרַת הַפֶּת. הֵבִיאוּ לְפָנָיו מִצָּה
וְחֻזְרָת וְחֻרְסָת וְשְׁנֵי תַבְשִׁילִין [ט], אֵף עַל פִּי שְׂאִין חֻרְסָת מִצָּוָה. רַבִּי
אֶלְיעָזֵר בְּרַבִּי צְדוּק אוֹמֵר, מִצָּוָה [יא]. וּבִמְקוֹדֵשׁ הָיוּ מְבִיאִים לְפָנָיו גּוּפוֹ שֶׁל
פְּסַח:

פרק י - משנה ד

מְזֻגוּ לוֹ כּוֹס שְׁנֵי, וְכֹאן הֵבִן שׂוֹאֵל אָבִיו, וְאִם אֵין דַּעַת בְּבֹן, אָבִיו מְלַמְּדוֹ,
מֵה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת, שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֻמְץ
וּמִצָּה, הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מִצָּה. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת,
הַלֵּילָה הַזֶּה מְרוּר [יג]. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֶּשֶׂר צָלִי, שְׁלוּק, וּמִבְשָׁל,
הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ צָלִי [יד]. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מְטַבִּילִין [טו] פֶּעַם אַחַת,
הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים. וּלְפִי דַעַתוֹ שֶׁל בֶּן, אָבִיו מְלַמְּדוֹ. מִתְחִיל בְּגִנּוּת
וּמִסִּים בְּשִׁבְחָה, וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי, עַד שֶׁיִּגְמַר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה:

פרק י משנה ה

רָבִן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, כָּל שֶׁלֹּא אָמַר {טו} שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלוּ בְּפִסְחָא, לֹא יֵצֵא {יז} יְדֵי חוּבְתוֹ, וְאֵלוּ הֵן, פִּסְחָא, מִצָּה, וּמְרוֹר. פִּסְחָא, עַל שׁוּם שְׁפִסְחָא הַמָּקוֹם עַל בִּתְּי אַבוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מִצָּה, עַל שׁוּם שְׁנַגְּאָלוּ {יח} אַבוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מְרוֹר, עַל שׁוּם שְׁמִירוֹ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אַבוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרֵאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאֵלוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שְׁנַגְּאָמַר (שְׁמוֹת יג), וְהִגְדִּיתָ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לְפִיכֵךְ אֲנַחְנוּ חַיֵּבִין לְהוֹדוֹת {יט}, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה, וּלְקַלֵּס, לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבוּתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִימִים הָאֵלוּ, הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוֹת לְחֵרוֹת, מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֶפְלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגֵאֲלָה. וְנֹאמַר לְפָנָיו, הַלְלוּיָהּ:

פרק י משנה ו

עַד הֵיכָן הוּא אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים {כ}, עַד אִם הִבְנִים שְׁמַחָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, עַד חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מָיִם. וְחוּתֵם בְּגֵאֲלָה. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגֵאֲלָ אֶת אַבוּתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא הָיָה חוּתֵם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, כֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אַבוּתֵינוּ יִגְיַעֲנוּ לְמוֹעֲדִים וְלַרְגְּלִים אַחֲרֵים הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשִׁלוֹם, שְׁמַחִים בְּבִנְיָן עֵירֵךְ וְשָׂשִׁים בְּעַבְדוּתֵךְ, וְנֹאכֵל שָׂם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים כּוֹי, עַד בְּרוּךְ אַתָּה ה' גֵּאֲלֵ יִשְׂרָאֵל:

פרק י משנה ז

מְזִגּוּ לוֹ כּוֹס שְׁלִישִׁי, מְבָרֵךְ עַל מְזוֹנוֹ. רַבִּיעִי, גּוֹמֵר עָלָיו אֶת הַהֵלֶל, וְאוֹמֵר עָלָיו בְּרַפְתָּ הַשִּׁיר. בֵּין הַכּוֹסוֹת {כג} הַלְלוּ, אִם רוּצָה לְשִׁתּוֹת, וְשִׁתָּה. בֵּין שְׁלִישִׁי לְרַבִּיעִי, לֹא יִשְׁתָּה:

פרק י - משנה ח

וְאִין מִפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֶפְיָקוֹמָן. יִשְׁנוּ מִקְצָתוֹ, יֹאכְלוּ {כו}. כֵּלֶן, לֹא יֹאכְלוּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, נִתְּנַמְנָמוּ, יֹאכְלוּ. נִרְדְּמוּ, לֹא יֹאכְלוּ:

פרק ט - משנה ט

הַפֶּסַח אַחַר חֲצוֹת, מְטַמְּא אֶת הַיָּדַיִם. הַפְּגוּל {כט} וְהַנוֹתֵר, מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. בְּרֵדָה בְּרֵכַת הַפֶּסַח {ל} פֶּטֵר אֶת שֵׁל זֶבַח. בְּרֵדָה אֶת שֵׁל זֶבַח, לֹא פֶטֵר אֶת שֵׁל פֶּסַח, דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, לֹא זֶה פּוֹטֵרֵת זֶה, וְלֹא זֶה פּוֹטֵרֵת זֶה: